

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2020/1042,

15. juuli 2020,

milles sätestatakse COVID-19 puhangust tingitud ajutised meetmed Euroopa kodanikualgatus käsitleva määrusega (EL) 2019/788 ettenähtud kogumis-, kontrollimis- ja läbivaatamisetappide tähtaegade kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 24,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) 11. märtsil 2020 teatas Maailma Terviseorganisatsioon, et COVID-19 puhang on muutunud üleilmseks pandeemiaks. Pandeemia tagajärjed on mõjutanud liikmesriike ootamatul ja erakordsel viisil. Selleks et COVID-19 levikut peatada või aeglustada, on liikmesriigid rakendanud mitmeid piiravaid meetmeid, sealhulgas kehtestanud liikumispiiranguid, et piirata oma kodanike vaba liikumist, keelustanud avalike ürituste läbiviimist ning sulgenud poode, restorane ja koole. Nende meetmete tagajärjel on ühiskondlik elu kõigis liikmesriikides suuresti seiskunud.
- (2) Liikmesriikide võetud meetmed on paratamatult tõsiselt mõjutanud ka Euroopa kodanikualgatus. Selleks et Euroopa kodanikualgatused (edaspidi „algatused“) oleksid kehtivad, on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/788 ⁽²⁾ nõutud, et korraldajad koguksid 12 kuu jooksul vähemalt 1 miljon toetusavaldust vähemalt ühest neljandikust liikmesriikidest. COVID-19 pandeemiale reageerimisel võetud meetmete tõttu on muutunud oluliselt keerulisemaks toetusavalduste kogumine paberil ning kohalike kampaaniate ja avalike ürituste korraldamine, mis on algatuse edu jaoks väga tähtsad.
- (3) Ka liikmesriikidel ja liidu institutsioonidel on määruse (EL) 2019/788 alusel teatavad õiguslikult siduvad kohustused. Nende kohustuste suhtes kehtivad ranged tähtajad, millest määrus (EL) 2019/788 ei luba teha ühtki erandit.
- (4) Euroopa Liidu leping annab liidu kodanikele õiguse pöörduda komisjoni poole taotlusega, milles komisjoni kutsutakse üles esitama liidu õigusakti ettepanek aluslepingute rakendamiseks. Euroopa kodanikualgatus on üks peamisi liidu kodanike käsutuses olevaid vahendeid, mille abil osaleda lihtsal ja ligipääsetaval viisil demokraatlikus ja poliitilises arutelus liidu üle ning lisada nende jaoks olulisi küsimusi liidu päevakorda.
- (5) Praeguses erandlikus olukorras ja eelkõige liikmesriikide poolt COVID-19 pandeemiale reageerimisel võetud meetmete tõttu on vaja ajutisi meetmeid selleks, et kaitsta Euroopa kodanikualgatus kui vahendi tulemuslikkust ja tagada õiguskindlus kohaldatavate tähtaegade võimaliku pikendamise suhtes.
- (6) Liikmesriigid on teatanud, et rahvatervise olukorra jälgimiseks ja kontrollimiseks hakkavad nad COVID-19 pandeemiale reageerimisel võetud meetmetega kehtestatud piiranguid vähendama üksnes järk-järgult. Seepärast on asjakohane pikendada toetusavalduste kogumise perioodi kuue kuu võrra alates 11. märtsist 2020, mil Maailma Terviseorganisatsioon teatas, et COVID-19 haiguspuhang on muutunud üleilmseks pandeemiaks. Pikendamine põhineb eeldusel, et vähemalt esimesel kuul kuul alates 11. märtsist 2020 kehtivad vähemalt ühes neljandikus liikmesriikidest või mitmes liikmesriigis, mis esindavad liidu elanikkonnast rohkem kui 35 %, meetmed, mis piiravad oluliselt korraldajate võimalusi koguda toetusavaldusi paberil ja viia läbi kohalikke kampaaniaid. Seepärast tuleks selliste algatuste toetusavalduste kogumise maksimaalset perioodi, mille puhul oli kogumine 11. märtsil 2020 pooleli, pikendada kuue kuu võrra. Veelgi enam, algatuste puhul, mille kogumisperiood algas ajavahemikus 11. märtsist 11. septembrini 2020, tuleks kogumisperioodi pikendada 11. septembrini 2021.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 9. juuli 2020. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. juuli 2020. aasta otsus.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatusete kohta (ELT L 130, 17.5.2019, lk 55).

- (7) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused ja arvestades, et pandeemia lõppu liidus on keeruline prognoosida, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised, et pikendada veelgi selliste algatuste kogumisperioode, mille puhul on kogumine 11. septembril 2020 pooleli, kui COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmed, mis piiravad oluliselt korraldajate võimalusi koguda toetusavaldusi paberil ja teavitada üldsust käimasolevatest algatustest, jätkuvad pärast nimetatud kuupäeva vähemalt ühes neljandikus liikmesriikidest või mitmes liikmesriigis, mis esindavad liidu elanikkonnast rohkem kui 35 %. Käesolevas määruses sätestatud kogumisperioodi kuuekuuline pikendamine peaks jätma komisjonile piisavalt aega, et otsustada, kas kogumisperioodi edasine pikendamine on põhjendatud. Need rakendamisolulised peaksid võimaldama komisjonil võtta vastu rakendusakte kogumisperioodi pikendamiseks COVID-19 uue puhanguga seotud uue rahvatervisekriisi korral, eeldusel et vähemalt üks neljandik liikmesriike või mitu liikmesriiki, mis esindavad liidu elanikkonnast rohkem kui 35 %, on võtnud meetmeid, millel on tõenäoliselt sama mõju. Komisjon peaks rakendusaktide vastuvõtmisel tooma välja asjaomaste algatuste kogumisperioodi uue lõppkuupäeva, mis on tingitud pikendamisest, ning samuti pikendamist õigustavad faktilised asjaolud. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ⁽³⁾.
- (8) Enne kogumisperioodi pikendamiseks rakendusaktide vastuvõtmist tehtavas hinnangus peaks komisjon võtma arvesse seda, kas meetmed, mille liikmesriigid on võtnud COVID-19 pandeemia või COVID-19 uuele puhangule reageerimisel, piiravad oluliselt korraldajate võimalusi koguda toetusavaldusi paberil ja kohalike kampaaniate läbiviimist.
- (9) Komisjon peaks teatama asjaomaste algatuste korraldajatele ja liikmesriikidele kõikidest kogumisperioodi pikendamisest ning samuti iga asjaomase algatuse kogumisperioodi uuest lõppkuupäevast. Kooskõlas määruse (EL) 2019/788 artikli 4 lõikest 3 tuleneva komisjoni teavitamiskohustusega, tuleks nimetatud uued kuupäevad märkida veebipõhises registris ja Euroopa kodanikualgatust käsitleval avalikul veebisaidil.
- (10) Liikmesriikide poolt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmed võivad oluliselt mõjutada pädevate asutuste suutlikkust viia algatuse toetusavalduse kontrollimine lõpule määruses (EL) 2019/788 sätestatud kolmekuulise tähtaja jooksul. Näiteks võib tööl olla vähem töötajaid või pädevatel asutustel võib olla pandeemia tõttu lisäülesandeid ja -kohustusi.
- (11) Liikmesriigid peaksid tagama, et nende ametiasutused toimivad hoolimata COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmetest võimalikult tavapäraselt. Erandjuhul tuleks aga liikmesriikidel lubada esitada komisjonile põhistatud taotlus kontrollimisperioodi pikendamiseks. Taotlus peaks põhinema tõenditel ja võtma arvesse pandeemiaga seotud meetmete mõju asjaomase liikmesriigi pädevate asutuste toimimisele. Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulised taotletud pikendamiseks. Pikendamine ei tohiks ületada algset kontrollimisperioodi.
- (12) Liikmesriikide poolt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmete tõttu võib liidu institutsioonidel olla keeruline korraldada kehtivate algatuste läbivaatamise kontekstis korraldajatega kohtumisi või avalikke kuulamisi liikmesriigis, kus nad selliseid kohtumisi või kuulamisi kavatsevad korraldada. Sellisel juhul peaks institutsioonidel olema lubatud lükata kohtumised ja kuulamised edasi kuupäevale, mil asjaomase liikmesriigi rahvatervise olukord võimaldab neid korraldada. Kui avalik kuulamine lükatakse edasi, peaks komisjonil olema võimalik võtta teatis, milles käsitletakse tema õiguslikke ja poliitilisi järeldusi algatuse kohta, vastu hiljem, kuni kolme kuu jooksul pärast avalikku kuulamist, et võimaldada komisjonil kuulamise tulemusi nõuetekohaselt arvesse võtta.
- (13) Kui kogumis-, kontrollimis- või läbivaatamisperioodi pikendatakse liikmesriikide poolt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmete tõttu, tuleks pikendada vastavalt ka määruses (EL) 2019/788 sätestatud toetusavalduste säilitamise aega.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (14) COVID-19 puhangu ettenägematu ja äkilise olemuse tõttu ning liikmesriikide poolt sellele reageerimisel võetud meetmete, mida on korduvalt pikendatud, ning asjakohaste meetmete vastuvõtmiseks seadusandlike menetlustega nõutava aja tõttu, ei ole mõne algatuse puhul olnud võimalik käesolevas määruses sätestatud ajutisi meetmeid võtta vastu õigeaegselt. Seetõttu peaksid ajutised meetmed hõlmama ka käesoleva määruse jõustumisele eelnevat ajavahemikku.
- (15) Käesolevat määrust tuleks kohaldada ka algatuste suhtes, mis registreeriti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 211/2011 (*) alusel enne 1. jaanuari 2020 ning mille suhtes kehtivad vastavalt määruse (EL) 2019/788 artiklile 27 jätkuvalt esimesena nimetatud määruse sätted, mis reguleerivad toetusavalduste kogumist ning liikmesriikidepoolset kontrollimist ja tõendamist.
- (16) Kuna liikmesriikide poolt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmed on ajutised, peaks käesoleva määruse kohaldamisaja olema piiratud.
- (17) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele on põhieesmärgi – Euroopa kodanikualgatuse kui vahendi tulemuslikkuse kaitsmine – saavutamiseks vajalik ja asjakohane sätestada ajutised meetmed, mis käsitlevad toetusavalduste määrusega (EL) 2019/788 ettenähtud kogumis-, kontrollimis- ja läbivaatamisetappide tähtaegu. Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe käesolev määrus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (18) Käesolev määrus tuleks kiiresti vastu võtta, et õiguskindlusetus, mis mõjutab kodanikke, korraldajaid, riiklikke ametiasutusi ja liidu institutsioone, eelkõige olukorras, kus mitme algatuse toetusavalduste kogumise, kontrollimise ja läbivaatamise perioodid on juba lõppenud või kohe lõppevad, kestaks võimalikult lühikest aega.
- (19) Võttes arvesse COVID-19 puhangust tingitud erakorralistest asjaoludest tulenevat kiireloomulisust, peeti asjakohaseks teha erand kaheksa nädala pikkusest perioodist, millele osutatakse Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4.
- (20) Tagamaks käesolevas määruses sätestatud meetmete kiiret kohaldamist, peaks käesolev määrus jõustuma võimalikult kiiresti, järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse ajutised meetmed, mida kohaldatakse määruse (EL) 2019/788 ja määruse (EL) nr 211/2011 alusel registreeritud Euroopa kodanikualgatuste (edaspidi „algatused“) kogumis-, kontrollimis- ja läbivaatamisperioodide suhtes liikmesriikide poolt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmete kontekstis.

Artikkel 2

Toetusavalduste kogumise tähtaegade pikendamine

1. Olenemata määruse (EL) 2019/788 artikli 8 lõikest 1 ja määruse (EL) nr 211/2011 artikli 5 lõikest 5, pikendatakse kuue kuu võrra selliste algatuste maksimaalset kogumisperioodi, mille puhul toetusavalduste kogumine oli 11. märtsil 2020 pooleli.

Kui algatuse toetusavalduste kogumine algas ajavahemikus 11. märtsist 2020 kuni 11. septembrini 2020, pikendatakse asjaomase algatuse puhul kogumisperioodi 11. septembrini 2021.

Komisjon teavitab asjaomaste algatuste korraldajaid ja liikmesriike käesoleva lõike esimese ja teise lõigu kohasest pikendamisest. Komisjon kannab iga algatuse kogumisperioodi uue lõppkuupäeva määruse (EL) 2019/788 artikli 4 lõikes 3 osutatud veebipõhisesse registrisse.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 211/2011 kodanikualgatuse kohta (ELT L 65, 11.3.2011, lk 1).

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et pikendada veelgi lõikes 1 osutatud algatuste toetusavalduste maksimaalseid kogumisperioode, kui vähemalt üks neljandik liikmesriike või mitu liikmesriiki, mis esindavad liidu elanikkonnast rohkem kui 35 %, kohaldavad pärast 11. septembrit 2020 jätkuvalt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmeid, mis piiravad oluliselt korraldajate võimalusi koguda toetusavaldusi paberil ja teavitada üldsust käimasolevatest algatustest.

Komisjon võib samuti võtta vastu rakendusakte, et pikendada selliste algatuste toetusavalduste maksimaalset kogumisperioodi, mille puhul kogumine langeb uue COVID-19 puhangu ajale, kui vähemalt üks neljandik liikmesriike või mitu liikmesriiki, mis esindavad liidu elanikkonnast rohkem kui 35 %, kohaldavad meetmeid, mis mõjutavad nende algatuste korraldajaid negatiivselt samal määral nagu esimeses lõigus osutatud meetmed.

Esimeses ja teises lõigus ettenähtud rakendusaktides märgitakse, milliseid algatusi see puudutab ja milline on algatuse kogumisperioodi uus lõppkuupäev.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 6 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Käesoleva lõike kohase pikendamise korral pikendatakse perioodi kolme kuu võrra.

Selleks et komisjon saaks hinnata, kas esimeses ja teises lõigus osutatud nõuded rakendusakti vastuvõtmiseks on täidetud, esitab liikmesriik taotluse korral komisjonile teabe meetmete kohta, mille ta on COVID-19 pandeemia või uuele COVID-19 puhangule reageerimisel võtnud või kavatses võtta.

Komisjon teeb oma otsused teatavaks korraldajatele ja teavitab liikmesriike kõikidest asjaomaste algatustega seotud pikendamisest. Komisjon avaldab oma otsuse määruse (EL) 2019/788 artikli 4 lõikes 3 osutatud veebipõhises registris.

3. Olenemata lõigetest 1 ja 2, ei ületa kogumisperioodi kogupikkus 24 kuud.

Artikkel 3

Toetusavalduste liikmesriikidepoolse kontrollimise tähtaegade pikendamine

1. Olenemata määruse (EL) 2019/788 artikli 12 lõikest 4 ning määruse (EL) nr 211/2011 artikli 8 lõikest 2, võib liikmesriik juhul, kui ta leiab, et tema poolt COVID-19 pandeemia reageerimisel võetud meetmete tõttu ei ole teatava algatuse toetusavalduste kontrollimist võimalik nimetatud sätetes osutatud perioodi jooksul lõpule viia, esitada põhjendatud taotluse kõnealuse perioodi pikendamiseks. Taotlus tuleb esitada komisjonile hiljemalt üks kuu enne asjaomase perioodi lõppu.

2. Kui komisjon leiab lõike 1 kohaselt esitatud taotluse põhjal, et kõnealuses lõikes sätestatud nõuded on täidetud, võtab ta vastu rakendusakti, millega pikendatakse asjaomases liikmesriigis lõikes 1 osutatud perioodi. Perioodi pikendatakse mitte vähem kui ühe kuu ja mitte rohkem kui kolme kuu võrra.

3. Komisjon teeb oma otsuse liikmesriigile teatavaks ja teavitab pikendamisest asjaomase algatuse korraldajaid. Komisjon avaldab oma otsuse (EL) 2019/788 artikli 4 lõikes 3 osutatud veebipõhises registris.

Artikkel 4

Kehtivate algatuste läbivaatamise tähtaegade pikendamine

1. Olenemata määruse (EL) 2019/788 artikli 14 lõikest 2 ja artikli 15 lõikest 1, korraldab komisjon või Euroopa Parlament juhul, kui tal on olnud pärast 11. märtsi 2020 raskusi algatuse korraldajatega avaliku kuulamise või kohtumise korraldamisel meetmete tõttu, mida on COVID-19 pandeemia reageerimisel võtnud liikmesriik, kus institutsioon kavatses kohtumise või kuulamise korraldada, kuulamise või kohtumise kohe, kui rahvatervise olukord asjaomases liikmesriigis seda võimaldab, või kui korraldajad nõustuvad osalema kohtumisel või kuulamisel kaugühenduse vahendusel, niipea kui nad on institutsioonidega selleks kuupäeva kokku leppinud.

2. Olenemata määruse (EL) 2019/788 artikli 15 lõikest 2, võtab komisjon juhul, kui Euroopa Parlament lükkab avaliku kuulamise kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1 edasi, algatusega seotud õiguslikke ja poliitilisi järeldusi käsitleva teatise vastu kolme kuu jooksul pärast avalikku kuulamist.

*Artikkel 5***Isikuandmete säilitamise tähtaja pikendamine**

1. Olenemata määruse (EL) 2019/788 artikli 19 lõikest 5, pikendatakse toetusavalduste ja nende koopiade hävitamise 21-kuulist tähtaega juhul, kui teatava algatuse toetusavalduste maksimaalset kogumis- või kontrollimisperioodi pikendatakse kooskõlas käesoleva määruse artikliga 2 või 3, sama perioodi võrra.
2. Olenemata määruse (EL) 2019/788 artikli 19 lõikest 8, pikendatakse e-posti aadresside hävitamise tähtaega juhul, kui teatava algatuse maksimaalset kogumis-, kontrollimis- ja läbivaatamisperioodi pikendatakse kooskõlas käesoleva määruse artikliga 2, 3 või 4, sama perioodi võrra.

*Artikkel 6***Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab määruse (EL) 2019/788 artikliga 22 loodud Euroopa kodanikualgatuse komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

*Artikkel 7***Tagasiulatuv kohaldamine**

Artikleid 2–5 kohaldatakse tagasiulatuvalt algatustele, mille kogumis-, kontrollimis- ja läbivaatamisperioodid lõppesid 11. märtsi 2020 ja käesoleva määruse jõustumiskuupäeva vahel.

*Artikkel 8***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2022.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 15. juuli 2020

Euroopa Parlamendi nimel
president
D. M. SASSOLI

Nõukogu nimel
eesistuja
J. KLOECKNER